

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand 4. Telefon: 151 — Sürgőnyim: Közlöny, Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona, kiadása és rotáció nyoma. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évenként 840, félre 420, negyedévenként 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. több —: Egyes szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. —: Bucarestben 50 bani felár. Hirdetések tarifa szerint —:

49-ik évfolyam, 22. szám

Főszerkesztő: **SIAUBER JOZSEF**
1897—1932.

Kedd, 1934. január 30

A magunk védelme

Ideje, hogy magunkkal is törődjünk kissé. Igaz, hogy érdekességben joggal versenyezhetnek egymással a nagyvilág eseményeiről beszámoló jelentéseink és ezidőszerint nehéz volna eldönteni, hogy mi érdekesebb: az, hogy a Stavisky-panama lochnessi méretű csodaszörnye végül is elemésztette a francia kormányt, vagy az, hogy Hitler váratlanul lepakolt a jó öreg Pilsudsky lengyel államfővel. Betonbaburkolt pokolgép robban az egyik budapesti lépcsőházban és négyheti csökönyös, kétségbeesett, vad tagadás után, megtörik lelkiileg az alagi hitvesgyilkos és bevallja, hogy ő darabolta fel a szerencsétlen hentesmestert...

Mind, mind érdekes, izgató, változatos esemény, amely megéri az érdeklődést. A sajgó, mint egy éles, káprázató tükör, adja vissza az élet hullámveréseinek tükörképeit, — de ne hagyjuk szemünket elkápráztatni tőle, amikor a mi kényelmes nézőterünk ajtóin is komor szimptomák jelei koppannak. Az új kormány tevékenységi lendületének első periódusában a leépítés és a racionalizálás jelszavaival látott munkához és úgy hírlik, hogy a sok valóban fölösleges és vitán felül nélkülözhető gazdasági szerv fekete-listájára feltévedt egy pár olyan értékes és nélkülözhetetlenül fontos intézmény neve is, amelyeknek tervbevetett leépítése, megszüntetése, több kárt okoz, mint amennyi megtakarítást remélhet tőle, vagy, mint amilyen új jövedelemforrást várhat utána a pénzügyi kormányzat, az új gazdasági rezsim.

Nem titkolhatjuk el véleményünket, hogy amidőn a gazdasági kormányzat azzal a gondolatokkal foglalkozik, hogy az aradi Kereskedelmi és Iparkamara az országoshírű Mezőgazdasági Kamara, vagy a legújabb szociális intézményünk, a Munkakamara intézményei közül valamelyiket megszüntesse, — ez a gondolat Arad speciális gazdasági viszonyai között csakis kárt okozhat, pótolhatatlanul fájdalmas hézagot nyitva a város és a megye gazdasági közéletében. Kereskedelmi és Iparkamaránk hatvan éves eredményes munka tekinthet vissza és azt a tényt, hogy mennyire szükség van rá, talán akkor igazolta be legpregnansabban, amidőn a politika 1924-ben kiszakította körzetéből Hunyad megyét, hogy egy új kamara kezdhesse meg a kihasított részen a maga kérés-életét. A Kereskedelmi és Iparkamara intézménye legalább is olyan nélkülözhetetlen életszükséglete Arad kereskedelmi életének, mint amilyen pótolhatatlanul katasztrófális kárt jelenthet a Mezőgazdasági Kamara elvesztése a vármegye mezőgazdasági életének vérkeringése számára. Ha az elmúlt évek során el is vesztettük gazdasági értelemben nagyjelentőségű, komoly közintézményeink jórészét, melyeknek következményeit még máig sem heverte ki ennek a városnak és ennek a megyének gazdasági közléte: ma már semmi esetre sem engedhetjük meg magunknak azt a büös közömbösséget, hogy ne tiltakozzunk az új veszteségekkel és új károkkal fenyegető leépítési tervek megvalósítása ellen.

Vannak vélemények, amelyek máris a gyanu tapadás mázával vonják be a racionalizálás kormányterveit. Ezek a vélemények arra mutatnak rá, hogy a redukált számú kamarák pénzügyi autonómiájának megvonása és jövedelmük nyolcvan százalékának beszállítási kényszere, egyfelől új rejtett adórendszerrel jelentenek, másfelől pedig szép lassacskán elvértelenítik a gazdasági élet munkaterületeit. És itt fel is vetődik a kérdés: ha jó volt hatvan éven át az aradi Kereskedelmi és Iparkamara, lehet-e jobb, ha nem lesz?

Belgrádban írják alá a Balkán-egyezményt

Hazaérkezett Bucurestiből a bolgár királyi pár -- Uralkodói nyilatkozatok Bulgáriát és Albániát is be akarják vonni az új Balkán-szövetségbe

Bucurestiből jelentik: Károly király vasárnap kihallgatáson fogadta Musanoff bolgár miniszterelnököt, akivel hosszasan elbeszélgetett. A tanácskozásnak fontos politikai és gazdasági jellege volt. Boris király több román politikust kihallgatáson fogadott, akik megállapították, hogy a bolgár uralkodó rendkívül tájékozott a román politika kérdéseiben. Iorgu Miklós szintén kihallgatáson jelent meg a bolgár uralkodónál, akinek több értékes könyvet ajánlott fel. Musanoff bolgár miniszterelnök tegnap több ízben tárgyalta Titulescu külügyminiszterrel is. A tanácskozásokon résztvett Tatarescu miniszterelnök is.

„Ragyognak reményeink csillagai...”

A királyi vendégek vasárnap este nyolc órakor utaztak el Cotroceni-ből. Az udvari vonatot Giurgiug Franasovici Richard közlekedésügyi miniszter kísérte. Pontosan tizenegy órakor érkezett meg Giurgiuba az udvari vonat. Boris király itt a következő szavakkal búcsuzott el Franasovici minisztertől:

— *Örülök, hogy az idő megenyhült. Feletünk barátságosan ragyognak a csillagok. Reményeink csillagai is szépen ragyognak és bizom benne, hogy külpolitikai téren sem lesz több fagyban részünk.*

Valamivel tizenegy óra után Boris király és Giovanna királyné kíséretével együtt átkelt a Dunán.

Musanoff, Tatarescu és Titulescu tanácskozásairól hivatalos kommuniké jelent meg, amely szerint

a tanácskozások mindvégig a legteljesebb barátság és egyetértés jegyében folytak le. Megállapították, hogy úgy a román, mint a bolgár nép egyaránt szívében viseli a békére való törekvést.

Megtárgyalták a különböző függő kérdéseket is, így többek között az agrárkérdéseket és nyugdíjügyeket. Megállapították, hogy mindkét felet az a törekvés vezeti, hogy minél tö-

BELGRÁDBÓL jelentik, hogy a jugoszláv fővárosban a leghatározottabban állítják, hogy Titulescu, Rüsdi bey és Maximov külügyminiszterek pénteken Belgrádba érkeznek és itt írják alá a részleges Balkán-egyezményt. E kérdés tárgyában Bucurestiben Musanoff bolgár külügyminiszterrel is folytattak megbeszéléseket, ezek azonban eredménytelenül végződtek. Nem okoz meglepetést Bucurestiben az, hogy Jugoszlávia igazán Balkán-egyezménynek csak akkor tekinti a paktumot, ha Bulgária és Albánia is részt vesznek benne. Ehhez Jugoszlávia ragaszkodik és legfeljebb csak ideiglenes paktum megkötéséhez járul hozzá. A február másodikára kitűzött megbeszélés célja az, hogy lehet-e olyan paktumot létrehozni, ami biztosítja Bulgária és Albánia csatlakozását valamely ideiglenes jelleggel Törökországot is belevonja. Ez egyengetné az utat Bulgária és Albánia felé. A szófiai három királytalálkozón Sándor, Károly és Boris királyok olyan politikai tárgyalásokat folytattak le, amely végleges formába öntené a keret-paktumot.

És hová fognak nyári tanfolyamokra járni az ország Mezőgazdasági Kamaráinak delegátusai, ha elviszik, vagy ha megszüntetik szimpla spórolási okokból az ország aktivitásban és értékben legelső mintaintézményét...?

Azok a férfiak, akik a parlamentben és a kormány illetékes körei előtt képviselni hivattak Aradváros és a megye lakosságának érdekeit, ma nem ismerhetnek sürgősebb és nagyobb horderejű feladatot, minthogy min-
en

kéletesebb formában szolgálja a béke ügyét és továbbfejlessze azt a barátságot, amely a két nép között fennáll.

A bolgár uralkodó pár elutazásával kapcsolatosan Musanoff bolgár miniszterelnök nyilatkozott itt szerzett impresszióiról a sajtó munkatársainak. Kijelentette, hogy

csakis a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozhat a romániai fogadtatásról.

A meleg ünneplés a két ország közötti szilárd béke nyilvánítása volt. Megelégedéssel szöjt az itteni tárgyalásainak eredményéről és reméli, hogy rövidesen kiküszöbölődnek azok az akadályok, amelyek esetleg kedvezőtlenül befolyásolják a két ország jóviszonyát. Nyilatkozata végén megjegyezte azonban, hogy Bulgária nem mondhat le mindazokról a jogairól, amiket a Népszövetség előtt kötött szerződések részére biztosítanak.

Tevfik Rüdzi bej, török külügyminiszter február elején Bucurestiben újabb látogatást tesz. A diplomatát Constantiaig török hajó hozza, ott Titulescu román külügyminiszter várja, akivel együtt Bucurestibe megy, hogy megkezdje a Balkán-paktum létrehozására vonatkozó tárgyalásokat. A bucuresti megbeszélések után, együttesen Belgrádot keresik fel.

Mihály nagyvalda hazaérkezett

Mihály gyulafehérvári nagyvalda, trónörökös visszaérkezett az országba. Mária anyakirályné viszont ismét elhagyja Romániát, miután csakis azért jött haza Belgrádból, hogy résztvegyen a bolgár uralkodópár fogadtatásán. Az anyakirályné ismét Belgrádba utazik. Miklós királyi herceg is eltávozik az országból; Svájcba megy, hogy az ottani si-versenyen induljon.

Itt írjuk meg egyébként, hogy Titulescu külügyminiszter egészségi állapota kitünően javul. A külügyminiszter már jobban van, de orvosainak tanácsára még nem hagyja el a szobát.

erejükkel és képességeikkel megvédelmezzék Arad veszélyeztetett intézményeit. A politikai célkitűzések területén túl, itt munkánk, produktivitásunk és boldogulásunk létkérdéseiről van szó, amelyeket meg kell védelmeznünk és meg kell őriznünk magunknak. S ha képviselőink és szenátoraink nem is szerezhetnek újabb értékeket és újabb intézményeket Arad gazdasági élete számára, legyenek segítségünkre abban, hogy legalább azt megvéddhessük, amink van.

Duca emlékének szentelik a legelső parlamenti ülést

Tatarescu dr. miniszterelnök eszmecseréje az uralkodóval a megnyitó trónbeszédéről. — Március hó 25: a községi választások új időpontja

Bucurestiből jelentik: Néhány nappal ez előtt olyan hírek terjedtek el, mintha a kormány a parlament február elsejére tervezett megnyitóját elhalasztani óhajtandó. Illetékes helyen ezt a hírt megcáfolják. Ma délelőtt minisztertanács volt, amelyen Antonescu igazságügyminiszter ismertette az államvédelmi törvényről szóló tervezetet, Holnap ismét minisztertanács lesz.

Tatarescu dr. miniszterelnök ma délben királyi kihallgatáson jelent meg és az uralkodó ebédre is ott tartotta a kormányelnököt, akivel az aktuális kérdéseket beszéltek meg, így a kormány átalakításáról, a Banca Nationala kormányzói tisztjének végleges rendezéséről, valamint a trónbeszédéről folyt az eszmecsere. A parlament első ülését, mint jelentik, Duca emlékének szentelik. Ugyancsak Bucurestiből jelentik, hogy lamandi belügyi alminiszter lasiban nyilatkozott az újságírók előtt. Kijelentette, hogy

a konverzió széleskörű lesz, kiterjed az összes kategóriákra. Ugyancsak az első megszavazandó törvényjavaslatok között kerül a parlament elé a fokozott államvédelemről szóló törvényjavaslat is, amely szigorú szankciókat tartalmaz majd.

A belpolitikai helyzettel kapcsolatosan, beavatott helyről az a hír került forgalomba, hogy a községi tanácsválasztásokra március huszonötödikén kerül sor. Eddig az időpontig megszavazzák az új közigazgatási javaslatot, amely esetleg egyetlen szakaszból áll majd és amelynek alapján feloszlatják az összes választott tanácsokat.

A Tempo értesülése szerint, a miniszterelnökséghez, ahol eddig csak adminisztratív államtitkár működött a közeljövőben politikai államtitkárt neveznek ki. E posztra vagy Titeanu Eugen, vagy a liberális párt ifjú gárdájának valamelyik másik reprezentánsa kerül.

Megdöböntő dráma

egy timisoarai korcsmában

Meggyilkolta haragosát egy kisodai hentesmester — Végzet üldözte az áldozat egész családját

Timisoaráról jelentik: Hétfőn este hét óra tájban a Skudier-tér sarkán levő Rosenthal-féle vendéglőben

megdöböntő gyilkosság történt.

A vendéglőben mulatott Rotariu Pál kisodai hentesmester, akinek a józsefvárosi piacon van a standja és később hozzá telepedtek le Csonka Toma kisodai marhakereskedő és Martin Károly 26 éves józsefvárosi mészáros is. A társalgás mind barátságosabb hangulatban folyt, mert Rotariu és Csonka között régóta különféle differenciák és üzleti irigykedés állott fenn. Estefelé azután kirobbantak az ellentétek és veszekedés kezdődött közöttük, a vita közben Rotariu elővette Browning-revolverét és azt megtöltötte több golyóval. Kivülről, az uccáról ezt meglátta Csonka soffőrje, Mutiu György, aki ott várakozott autójával a gazdájára és bement a vendéglőbe, ahol félrehívta Csonkát és figyelmeztette a veszedelemre. Csonka azonban nem vette komolyan a dolgot és azt válaszolta soffőrjének, hogy bizza rá a dolgot és menjen ki, gurblizza be az autót. A soffőr kiment az uccára és alig ért a gépkocsinhoz, amikor

belülről egymásután több lövés dörrenését hallotta. Mire visszaszaladt, akkorra Csonka már ott feküdt a földön, vérezve, eszméletlen állapotban. Három golyó érte; az egyik a nyakán furódott keresztül, a másik esés közben a szívét találta és a harmadik golyó a gyomrába furódott.

Az asztaltársaság harmadik tagját is érte egy golyó, amely a lábába furódott.

Csonka néhány perccel utóbb a helyszínen kiszemelték, míg Martint lábsebével a Bánátiszanatóriumba szállították. A gyilkos Rotariu a helyszínen kijelentette, hogy

nem sajnálja tettét, saját magának tartozott ezzel, mert Csonka őt 200.000 lejtel megkárosította.

Érdekés, hogy a szerencsétlenül járt Csonka családjával a fatális tragédiák egész sorozata játszódott le.

Apját a saját szolgája ütötte agyon évekkel ezelőtt, testvérét a háboru idején veseredés közben szívszúrta.

Ő maga egész véletlenül került ma a vendéglőbe, mert társával el akart utazni egy közeli községbe. Társa azonban késett és így került ő Rotariu társaságába, ami a vesztét okozta. Zsebeiben 60.000 lejtel találtak, amit a rendőrség

lefoglalt. Különböző jómódu ember, akinek két háza van. Felesége és két nagyobb gyermeke gyászolja.

Családja körében piheni ki idegrohama utóhatásait Hotaranu Victor dr.

Visszavonul végleg a politikától és folytatja ügyvédi gyakorlatát

Ma este elhagyta az aradmegyei közpórházat dr. Hotaranu Victor aradi ügyvéd, volt képviselő, aki teljesen kiheverte már csütörtök éjszakai ideg-rohamának következményeit. Kórházba szállítása napján még idegeskedett, dr. Bodea Ionel főorvos odaadó és lelkiismeretes injekció-kezelése azonban ugyszólván csodát művelt néhány nap alatt, amennyiben vasárnapra dr. Hotaranu már teljesen megnyugodott és a mai napon már a törvényszéki tárgyalások iránt érdeklődött és utasításokat adott az egyes ügyek vitelére nézve. Néhány nap alatt kiderült, hogy a túlfokozott munkának és a választási kampány megerőltetésének következményeképpen lett beteg. Hotaranu dr. a választások alatt éjjel-nappal dolgozott és teljes energiával vett részt a választási kampányban, amely idegeit kimerítette. A néhány nap előtti ideg-roham

egyik okozója az volt, hogy előzőleg négy éjszakan át nem tudott aludni és emiatt nagyobb mennyiségben fogyasztott feketekávé.

Bár az orvosi bizottság ideiglenes kórházi kezelést látott szükségesnek, Hotaranu dr. állapotának rohamos javulása arra készítette dr. Bodea Ionel főorvost, hogy a saját hatáskörében elrendelje az ügyvéd hazaszállítását, ami hétfőn este meg is történt. Az ismert ügyvéd az estét nyugodtan beszélgetve, családja körében töltötte el. Aradon általános örömet keltett Hotaranu dr. gyors felgyógyulásának híre, miután az ismert aradi ügyvéd széles körben örvend népszerűségnek. Rövid pihenés után Hotaranu dr. tovább folytatja ügyvédi gyakorlatát és az a körülmény, hogy teljesen visszavonul a politikától, biztosítani fogja az ismert aradi jogász nyugalalmát.

Anyák, vigyázzatok!

nem kisleány már többé!

Egyike a két kritikus időszaknak, amelyen a nő életében keresztül megy. Minden az anyától függ, hogy leánya egészsége meg ne rendüljön, hogy később ne valja kárát. Ebben az időszakban, amikor a fiatal leány szervezete gyökeres változáson megy át, több energiára van szüksége, mint bármikor azelőtt!

Ovomaltine a megfelelő táplálék, mert

- 1) teljes értékű tápszer;
- 2) könnyen emészthető és
- 3) azokat a tápszerkeket tartalmazza, amelyek az idegek és agy szöveteinek fő alkotórészei.

Ára: lei 50, 98, 175, 320

OVOMALTINE

Dr. Wander r.-t. üzemek készítménye.

Propaganda-hónap a CORSO-mozgóban!

Logkisebb pénzért a legjobb filmek!

MA PREMIER!

MAXWELL de'ektiv kalandjai!

NICK KARTER, KARL LUDWIG DIEHL

Egész kis helyárák!

LEI 6-8-12.-

Ma d. u. 3 órakor:

Ut a menyországon át.

Izgalmas film.

Janet Gaynor, Charles Farrel, Oscar Homolka

JEGY LEI 8.-

Február 1-28-ig:

A saison négy legnagyobb filmje!

Helyárák: Lei 10-15-20.-

1. Csikósbőrőnd! Gretl Theimer, Verebes Ernő, Mindszenth Tibor
2. Csókra vár az asszony! Jarmilla Novotna, Gustav Fröhlich.
3. Ezeregyéjszaka! Ramon Novarro.
4. CAREVICS! Eggerth Márta és 9 sztár.

Keddig megalakul az új francia kormány

Daladier a designált miniszterelnök -- Chautemps nem vesz részt az új kabinetben

Jótevény hatást várnak a lengyel-német egyezménytől

Párisból jelentik: A francia kormányválasztás még mindig nem nyert végleges megoldást. Délelőtt Lebrun köztársasági elnök hosszabb kihallgatáson fogadta Daladier hadügyminisztert, volt miniszterelnököt. Politikai körökben már számoltak azzal, hogy Daladier kap újra megbízást. Daladier estére ígért végleges választ és mindjárt a kihallgatás után felkereste előbb Chautemps-t, elődjét, akivel hosszabban tanácskozott, majd a Kamara és szenátus elnökeivel folytatott megbeszéléseket.

A késő délutáni órákban derült ki azonban, hogy Daladiernek nehézségei vannak a kormány megalakítása dolgában, mert a baloldal felé nem tud többséget szerezni, miután a szociáldemokratákkal még mindig nem békült ki, mióta azok megbuktatták legutóbbi kormányát. A jobboldal felé pedig nem nagyon szeretik Daladiert azzal az indoklással, hogy a kisantant-államokkal meglehetősen barátságtalan viszonyban van és ezzel szemben Németországban túlzottan szimpatizálnak vele. Ezek olyan hibák, amelyek miatt nem tudja megnyerni a jobboldaliak támogatását. Tanácskozásairól egyébként az esti órákban fog beszámolni Lebrun köztársasági elnöknek.

A londoni News Chronicle szerint egyébként a francia külügy kormány nagyon örül annak, hogy Lengyelország francia támogatás nélkül is meg tudja védeni érdekeit. A lengyel-német egyezmény következtében Franciaország sokkal több engedélyt kell adnia Németországnak a leszerelési tárgyalásoknál, mint eddig, mert Németország az egyezmény által megerősödött, sokkal szilárdabban ragaszkodhat követeléseikhez. Pilsudsky jogosan vehette rossznéven, hogy Franciaország nem akarta belátni a lengyel befolyás növekedését és ez vezette arra a meggyőződésre, hogy Lengyelországnak minden szomszédjával jóban kell lennie.

A Morningpost varsói levelezője szerint, a lengyel-német egyezmény tekintetében különösen fontos az a tény, hogy

Németország legalább tíz évre elfogadja a jelenlegi állapot fenntartását, ami azt mutatja, hogy Németország nem tartja magát elég erősnek ahhoz, hogy ez alatt az idő alatt harcot indíthasson a danzigi átjáró miatt.

ami természetesen nem jelenti azt, hogy az átjáróról örökre lemondott volna. Az egyezmény megkötése arra is enged következtetni, hogy a nemzeti-szocialista expanzív törekvések egyelőre délkelet felé és nem kelet felé irányulnak. A legtöbb nemzeti-szocialista inkább Bécs, mint Varsó után sóvárog. A nemzeti-szocialista tanításnak megfelelő az a törekvés, hogy először a német népeket vonják be a

nagy német birodalomba. Ezt legjobban bizonyítja az a tény is, hogy éppen most emelkedett csúcspontjára Ausztriában a nemzeti-szocialista propaganda. Az ausztriai nyugtalan-ság gondosan kidolgozott terv következménye. Lengyelország mindenestre helyesebbnek tartotta kibékülni mindkét szomszédjával és ezzel hosszabb időre biztosította belső nyugalma is.

Daladier designált francia miniszterelnök minden valószínűség szerint kedden állítja össze kormányának névsorát. Chautemps volt miniszterelnök kijelentette, hogy nem vállal semmiféle tárcát az új kormányban. A külügyminiszteri tárcával kapcsolatban változás áll be. A Paris Soir értesülése szerint Daladier csökkenteni akarja a minisztériumok számát és több miniszteri tárcát összeolvaszt. Az újszocialisták részvétele az új kormányban még egyáltalában nem bizonyos, bár Daladier azt szeretné, hogy valamennyi párt, kezdve az újszocialistáktól a jobboldali Marin-csoportig képviselve legyen az új kormányban. Daladiernek az a szándéka, hogy a keddi nap folyamán végső eredményre viszi tárgyalásait, úgy, hogy este 6 órakor már végleges választ tud adni Lebrun elnöknek. Abban a mértékben, amennyire sikerül szándékait érvényesíteni, mielőtt a kormányt megalakította, gondoskodik az igazságügyi botrány olyan rendezéséről, amelyet a közvélemény kíván.

Titokzatos bombamerénylet Budapesten

Véletlen hiusította meg a pokolgép borzalmas pusztítását

Budapestről jelentik: Vasárnap hajnalban füstölő pokolgépet találtak az Andrassy-uton. Szerencsére a pokolgép gyújtószinórja véletlen folytán elaludt, mielőtt a robbanást előidézhette volna. A bombát vasárnap hajnalban fedezték fel s nyomban jelentették a főkapitányságnak. Pár pillanattal később már robogott a főkapitányság riadó-autója az Andrassy-ut 47. számú háza felé, melynek lépcsőházában a pokolgépet megtalálták. Nyomban értesítették a rendőrség bombaszakértőjét Acs Zoltán századost is, aki a rendőrség embereivel együtt érkezett a színhelyre.

Az Andrassy-uti ház lépcsőfeljáratával szemben egy Apolló-szobor talapzatán helyezték el

ismeretlen tettesek a pokolgépet, amelyre a ház felügyelője talált rá, amikor a hajnali órákban kiment a lakásból, hogy havat seperjen.

A bomba újságpapírosba csomagolt bádogkulacsnak nézett ki s ami gyanússá tette a ház-mester előtt, az volt, hogy körülötte átható füst terjengett.

A bombaszakértő megvizsgálta a pokolgépet. A bádogkulacsba egy szódásüveg csövét rögzítették bele és a kulacsot virágcserepszerű alakban cementtel öntötték körül. A kulacs fél liter löport, nitroglicerint, porrá tört kék s valami salétromos anyagot tartalmazott. Azért öntötték körül cementtel, hogy nagyobb ellenállása legyen s így a robbanás erejét fokozzák. A hajnali szakértői szemle azt is megállapította, hogy a robbanás ereje nemcsak a házat rongálta volna meg, hanem emberéletben is kárt tehetett volna. Szerencsére a füstölő bomba nem robbant fel, mert

a papíryanag, amely a robbanóanyaghoz vezette a lángot, az utolsó pillanatban elaludt.

A bombát az egyik budapesti délutáni lapnak abba a cikkébe burkolták bele, amelyen az osztrák horogkeresztes mozgalmakkal foglalkozott. A merénylettel kapcsolatban kihallgatták Kubik János viceházmestert, aki a bombát megtalálta, majd a detektívek megtekintették a ház lakóinak névjegyzékét. A lakók között csakhamar ismert névre akadtak: Szurmay Sándor ny. honvédelmi miniszter, a bérpalota egyik lakója. Azonban Szurmay v. miniszter annyira távol tartja magát évek óta a politikától, hogy nem valószínű az, hogy ellene kíséreltek volna meg bombamerényletet. A bevezetett vizsgálat szerint a bérpalotában levő Terézvárosi Polgári Kaszinó helyiségében táncestély volt, azonban ennek az éjfél órákban már utolsó vendége is eltávozott. A nyomozást Hetényi Imre dr. főkapitányhelyettes vette kezébe és hétfőn a késő éjszakákig folyt a lázas nyomozás, de pozitív eredmény nélkül. Egyelőre csak feltevések, kombinációk vannak arra, hogy kinek szánták az Andrassy-uti bombát. Könnyen lehetséges, hogy

beteg idegzetű, zavaros agyu ember hosszu-tervéről van szó.

Talán a Terézvárosi Polgári Kaszinó valamelyik vesztes játékos a kart kellemetlenül a veszteségéért. Egyébként néhány héten belül ez a második bombamerénylet, amelyet az Andrassy-uton elkövettek. Karácsony előestéjén az Andrassy-ut 47. számú házával szemben lévő bérpalotában szintén robbanás történt. Itt egy petárdát helyeztek el, amely néhány ablakot bevert, de emberéletben nem tett kárt. Ennek a rejtélyes robbanásnak tettesét azóta is keresik, eddig azonban nem találtak rá. Bizonyosra veszik, hogy a két bombamerénylet között összefüggés van,

Robbanóanyag-rakományokkal árasztják el Ausztriát

Dollfuss kancellár és Starhemberg feltűnéstkelő beszédei Ausztria függetlenségének védelméről

Bécsből jelentik: Az alsóausztriai parasztszövetség bécsi vezetőségi ülésén Dollfuss kancellár hétfőn hatalmas beszédet mondott, amelyben a politikai helyzetet ismertette.

— Az osztrák kormány mindeddig nem alkalmazta azokat a nemzetközi lehetőségeket, amelyekhez a nemzetközi jog megsértése és más jelenségek miatt fordulhatott volna — mondotta Dollfuss. Az összes nemzetközi alapokon nyugvó alkalmat tudatosan hagyta felhasználatlanul, mert az volt a nézetem, hogy

két német állam ügyéről van szó.

Most azonban, hogy — mint arról meggyőződtem — nemcsak mintagyűjteményeket, hanem egész rakományokat küldtek Ausztriába robbanó anyagokból és hogy az országot a röpítők ezreivel árasztották el, amelyekben bejelentették, hogy

január 30-ika (Hitler uralomrajutásának évfordulója) körül, a horogkeresztesek végső rohamra indulnak Ausztriában — elhatároztam, hogy mindent megteszek ennek az országnak megvédése érdekében.

Ezért intéztem határozott hangú jegyzéket a német birodalmi kormányhoz, amelyet felkértem, hogy ismertesse álláspontját. Abban az esetben, ha a német válasz nem nyújt kellő

garanciát Ausztria biztonságára vonatkozólag, természetesen levonom ennek minden következményét.

Starhemberg herceg az osztrák Heimwehr vezetőségének tegnap tartott értekezletén ugyancsak kifejtette álláspontját a nemzeti-szocialistákkal való együttműködés kérdésében. Beszédében ezeket mondta:

— Nem tárgyalunk semmiféle közvetítővel, csak Hitlerrel magával, vagy teljes hatalmu megbízottjával. Hitler kancellárnak el kell ismerni, hogy Ausztriában a fascizmust a Heimatschutz képviseli és a nemzeti-szocialista párt megszervezése itt egészen felesleges. El kell ismernie azt is, hogy sem a német kormánynak, sem a német pártoknak nem lehet beleszólása Ausztria ügyeibe. A Heimwehr Ausztria szabadságának és függetlenségének biztosítását tartja feladatának és azt, hogy a fascista eszméket diadalra vigye s megakadályozza azt, hogy a demokrata rendszer továbbra is fennmaradjon.

Starhemberg beszédét úgy tekintik, mint nyílt bejelentését a végső erőfeszítésnek a nemzeti-szocialista agitáció leküzdésére. Nem tartják azonban valószínűnek, hogy a herceg önvédelmi fegyverparancsa elriasztja a nemzeti-szocialistákat további munkájuktól. Előre látható ilyen körülmények között, hogy az önvédelmi jog kihirdetése vérontással fog járni.

A megszüntetés veszélye fenyegeti az aradi Iparkamarát és a Mezőgazdasági Kamarát

Az ártalmas tervek ellen állást foglaltak Arad kormánypárti képviselői

Arad és környéke gazdasági életét igen komoly veszély fenyegeti. Bucuresti-i beavatott forrásból ugyanis azt közlik, hogy a 60 év óta működő aradi Kereskedelmi és Iparkamarát, valamint a Mezőgazdasági Kamarát be fogják olvasztani a Timisoarán megszervezendő Kerületi Kereskedelmi és Iparkamarába, valamint az ottani Mezőgazdasági Kamarába, az itteniek helyén pedig csak kirendeltségek működnek, amelyek ugyanazt a munkát végzik mint most, de megszűnne önálló működési hatáskörük, mert teljesen alárendelnék őket a kerületi új intézménynek. Az a fantasztikus terv is kialakulóban van, hogy az aradi három kamara közül csak a legfiatalabb: a Munkakamara maradjon itt, amelynek pedig még megfelelő helyisége sincs. Azt is közlik velünk, hogy az aradi főbb hivatalvezetők és nagysullyal bíró politikai tényezők már eddig is minden befolyásukat érvényesítették az Arad és a vármegye gazdasági életének elsorvasztását eredményező ártalmas terv megakadályozása végett, de nem sikerült más álláspontra téríteni a legmagasabb fórumokat. Marcus Mihály dr., Arad kormánypárti országgyűlési képviselője most is elsősorban e nagyon fontos ügy kedvező elintézése céljából utazott a fővárosba és kihallgatást kért Tatarescu miniszterelnöktől.

Az audiencián rá fog mutatni Arad képviselője a centralizáció káros következményeire és arra, hogy Aradnak legalább olyan jogcíme van régi kamarájához, mint Brasovnak, Ploestinek, Craiovának és Iasinak.

Gazdasági érdekképviseltek nélkül ez a nagyfontosságú vidék teljesen elsorvadna és Románia nyugati kapujában teljesen jelentéktelen kis város fogadná a messze vidékekről idejövő idegeneket.

A korszakos jelentőségű ügy részleteiről az alábbiakat közöljük:

Különös törvényelőkészítő tervek...

Bucurestiből a következő, különös részleteket jelentik a kereskedelmi és iparkamarák átszervezésére vonatkozó törvényjavaslatról:

A fehér apáca
Jön!

Egész Romániában összesen tizenkét kerületi Kereskedelmi és Iparkamara működne és pedig az alábbi városokban: Bucuresti, Braila, Galati, Ploesti, Brasov, Chisinau (Basarabia), Cernauti (Bucovina), Iasi, Craiova, Timisoara, Cluj és Constanta. Ezekbe az alábbi kamarák olvadnának bele: Arad, Lugoj, Oradea, Deva, Turnuseverin és Satumare a timisoaraiba, Alba-Iulia, Targumures a clujiba, ezeken kívül a megfelelő kamarai kerületekbe osztnának be Bacau, Balti, Barlad, Bazargic, Botosani, Buzau, Calarasi, Cahul, Caracal, Cetatea-Alba, Focsani, Giurgiu, Hotin, Husi, Ismail, Piatra-Neamtii, Pitesti, R.-Sarai, R.-Valcea, Roman, Sibiu, Silistra, Slatina, Targoviste, Tecuci, Tighina és Tulcea, Turnul-Magurele kamaráit. A tervezet szerint a fenti kamarák székhelyén helyi kamarai osztályok működnek, amelyek a beolvasztandó kamarák eddigi feladatait végzik, tehát a cégkönyvet vezetnek, a gabonapiacok fenntartásáról és országos, valamint mintavásárok rendezéséről gondoskodnak stb. Bevételeik nyolcvan százalékát beszolgáltatnák kerületüknek, husz százalékát pedig maguknak tartanák. A kamarai kirendeltségek nem adhatnának alkalmazottjaiknak havi fizetést (?) vagy napiját (?), nem

szervezhetnének ugynevezett „látogatási alapot”, hanem a kiküldetésekért és a kerületi kamaráknál való eljárásukért zsetonokat kapnának, amelyeket időnként az illetékes pénztár beváltana, de ez kisebb jövedelmet biztosítana, mint az eddigi dotációk. A kamarák működését pénzügyi bizottság ellenőrizné, amelyben a pénzügyminiszterium, a kereskedelmi miniszterium és a kamarák szövetségének egy-egy delegáltja is benne volna. A helyi kamarát 6 tagból álló bizottság vezetné, amelynek elnöke egyúttal egyik alelnöke lesz a kerületi kamarának.

Az új kamarai törvény megszavazása után az egész országban új kamarai választások lesznek, amelyeket vármegyék szerint, tehát nem a kamarák helyiségeiben tartanak meg, mint ezelőtt. A kamarák szövetségének szervezete változatlan maradjon.

Megvalósíthatatlan elgondolások...

Jólinformált forrás közli velünk, hogy Bucurestiben elvileg már döntöttek az összes kamarák sorsa fölött. Hetekkel ezelőtt kialakult az a terv, hogy a mostani összes kereskedelmi, ipari, mezőgazdasági és munkakamarák közül csak 36 kamarát hagynak működni. Általában minden második vármegyére jutna egy kamara és mivel Romániában 72 vármegye van, ezért hagynának meg 36 kamarát. Aradon csupán a Munkakamara maradjon meg, ellenben az óriási nemzetgazdasági hivatást betöltő Mezőgaz-

Rejtélyes csomag egy aradi főtisztviselő asztalán, amely miatt halvanezer lej bírsággal sújtotta a monopol

Nagy port felvert monopolügy epilógusa került ma az aradi törvénytörvény elé. Még 1931-ben történt, hogy az aradi rendőrség névtelen feljelentést kapott, amely szerint Fodor Dezső, egy aradi nagyvállalat tisztviselője lakásán fegyvereket rejtett, amelynek tartására nincs engedélye. Vizsgálóbírói engedéllyel házkutatást tartottak, amely alkalommal fegyvert nem találtak ugyan, azonban az asztalon egy csomag hevert, amelyben kétezer külföldi cigareta volt. Fodor nem tartózkodott otthon és csak akkor érkezett lakásába, amikor felvették a jegyzőkönyvet. A tisztviselő kijelentette, hogy nem tudja, miképpen került a lakásába a cigareta, majd Fodor kérdésére az otthon volt huga. Fodor Mária elmondotta, hogy közvetlenül a házkutatás előtt egy ismeretlen férfi hozta a csomagot azzal, hogy azt bátyja egyik aradmegyei rokonának kell továbbítani.

**HELEN HAYES,
CLARK GABLE,
LEWIS STONE**

A tisztviselőt a nála talált cigaretták miatt halvanezer lej pénzbüntetéssel sújtották.

Néhány hét múlva Fodor Mária az uccán véletlenül összetalálkozott azzal az ismeretlen férfivel, aki az ominózus csomagot átadta neki. Nyomban szólott egy közelben álló rendőrnek, aki bevitte az ismeretlent a rendőrségre. Itt kiderült, hogy az ismeretlen több nevet is használ, s minden tekintetben gyanús egyén. Másnap kellett volna történnie az őrizetbe vett férfinak Fodor Máriaival való szembesítés, azonban

közvetlenül a kihallgatás alatt az ismeretlen megszökött a rendőrség folyosójáról.

Azóta nyomaveszett. A bírságügyet Fodor felbevezése folytán, ma tárgyalta az aradi törvénytörvény Herber-Ciugudeanu tanácsa.

Fodor elismételte kihallgatása alkalmával

Uj női kalapszalonn

Str. Eminescu 3. szám,
volt Weisz Róza-fele helyiségben. 277

Tulajdonosnő: **Végh Anna**

dasági, valamint Kereskedelmi és Iparkamara beolvadna a kerületi kamarába. Beavatottak szerint az átcsoportosításnak kizárólag pénzügyi háttere van, mert a kereskedelmi és pénzügyminiszterium az államkasszába akarja beutaltatni a mezőgazdasági és kereskedelmi kamarák bevételeit, holott az érdekelt gazdasági osztályok ezeket nem az államkincstárnak, hanem egyenesen az ő érdekeiket védő szakmakamaráknak adják a törvényben meghatározott módon. Logikusan ítélve meg a helyzetet, megállapítható, hogy ez a tervezet teljesen eltevesztette célját, mert a legtöbb adót és illetéket fizető kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági osztályok érdekeinek védelmét a kerületi kamarák egyáltalán nem biztosítják úgy, mint azok a régi és bevált intézmények, amelyek, a politikai szempontok kikapcsolásával, fáradhatatlanul működtek a nemzetgazdaság fejlődésén és a gondjaikra bízott érdekeltségek gazdasági erősítésén.

Helyén marad az aradi Munkakamara

Ez alkalommal közöljük, hogy az aradi Munkakamara meghagyása érdekében történt intervenció eredménnyel járt, ugyanis a munkaügyi miniszterium már döntött a munkakamarákról, amelyek közül a most készülő törvény megszünteti a következőket: Pitesti, Brasov, Targu-Mures, Satu-Mare, Sibiu, Bacau, Ismail, Braila és Hunedoara. Ezek között az aradi Munkakamara nem szerepel. Valószínű, hogy a hunedoarai Munkakamarát szintén az aradi hatáskörébe osztják be, annál is inkább, mert az aradi munkaügyi felügyelőség hatásköre szintén kiterjed Hunedoaramegyére.

a történeteket, majd Fodor Mária tette megvallomását. Utána több rendőrtisztet hallgattak ki az elfogott és titokzatos körülmények között megszökött ismeretlen férfi ügyében. A kihallgatások után Furdai József dr. a tisztviselő jogi képviselője, a bírság törlesztését kérte a törvénytörvénytől. Hivatkozott arra, hogy minden jel szerint, az egész ügyet inszenálták. Furcsának találja, hogy bár néhány perccel az ismeretlen távozása után tartott házkutatást a rendőrség. Nem tud pozitív bizonyítékkal szolgálni, mert az ismeretlen, többnevű férfi elűnése megfosztotta ettől a lehetőségtől, de minden más adat bizonyítja, hogy Fodor ártatlan. Az állam képviselőjében dr. Demian Simion államügyvéd kérte a bírság jóváhagyását. Kijelentette, hogy a monopol törvény kategorikusan kimondja, hogy büntetendő cselekményt követ el az, aki csempészett, külföldi cigarettákat lakásán tart. Fodorék, — mondta — jól tudták, mit rejt a csomag. A rendőrségi házkutatás alkalmával a csomagot nyitva találták, ami bizonyítja, hogy Fodoréknak tudomásuk volt arról, mi van a csomagban. Az inszenálással nem lehet védekezni, mert nem tételvezhető fel a rendőrségről, hogy egy ismeretlen, felelőtlen egyénnek segítséget nyújt hasonló manőverekhez. A bíróság az érdekes ügyben február 5-ikén hirdet ítéletet.

A fehér apáca
Jön!

Central-Mozgó: Premier, Elissa Landi legújabb filmje: KARDOS ME- NYECSKÉK. Hatalmas klájlításu, szatirikus filmjáték.

Select-Mozgó: MINDENT EGY ÉJSZA- KAÉRT! Elsőrangú énekes, zenés sláger. Főszerepekben: Claire Rommer, Trude Berliner, Harald Paulsen és Jakob Tiedtke.

HAKOAH álarcos-bál febr. 3-án saját helyiségeiben

A Semmitőszék helybenhagyta Duma Florica, a siriai arzénos gyilkosságok fővádoltjának letartóztatását

Aradra érkeztek az arzénügy aktái — Három hét alatt befejeződik a nagyarányu bűnügy vizsgálata

A nagyarányu siriai arzén-ügy körül hónapokon át csend volt. A vizsgálat munkája is szünetelt, miután az akták Bucurestiben voltak, ahol a semmitőszéknek kellett döntenie Duma Florica, a nagy bűnügy fővádoltjának vizsgálati fogságát ügyében. Mint ismeretes, Duma Floricát háromszor helyezték szabadlábra, majd újra letartóztatták a különböző igazságügyi fórumok intézkedései nyomán. Legutóbb az aradi törvényszék vádtaácsa elrendelte szabadlábrahelyezését, amit azonban az ügyészség a timisoarai táblához fellebbezett meg, amely a vizsgálóbíró letartóztatási végzését erősítette meg. Duma Florica védője, dr. Gherman Dante a semmitőszékhez fellebbezett, ahonnan ma érkeztek meg az akták az aradi második számú vizsgálóbírói hivatalhoz.

A legfelsőbb bírót fórum a táblai döntést hagyta jóvá, azzal az indokolással, hogy a vizsgálat érdeke kívánja a vádlott vizsgálati fogságát.

Duma Florica a vizsgálat befejezéséig tehát az aradi ügyészség foglya marad. Az akták vizsgálata pedig nyomban folytatták a vizsgálatot, amely

előreláthatóan három héten belül véget ér.

A napokban dől el, szükségesnek tartják-e a vádhatóságok újabb exhumálásokat elrendelését, vagy pedig csupán a már meglevő anyag alapján emelnek vádat Duma Florica és három társnője ellen. A hatalmas bűnügy főtárgyalása ezek szerint előreláthatólag még az idel nyári szünet beállta előtt folyik le.

Mint volna, ha nem így volna ahogy van,

ezt láthatja Ön ELISSA LANDI legújabb filmjében:

„Kardos menyecskék“

Fényűző kiállítás! Derűs jelenetek! Kitűnő rendezés! Bemutatója ma a CENTRAL-mozgóban

Színház — Művészet — Irodalom

Szendrey Mihály jubilál..

Félszázéves színészi jubileumára készül a színház

Ötven esztendő küzdelmeivel a háta mögött bucsuzik el a színpadtól, a kulisszák színes, mindent feledtető álmvilágától Szendrey Mihály színigazgató, aki színészgenerációkat nevelt fel nemcsak Erdély, de a külföld számára is s aki most örökre visszavonul a színházról, küzdelmes utjáról... Ötven esztendő színészi jubileumát ünnepeli szombat este az aradi színház rivaldái előtt Szendrey Mihály s egyuttal bucsut mond a színjátszásnak, bucsut mond a közönségnek és bucsut mond a heroikus küzdelem munkájának, ami ma egyet jelent az erdélyi magyar színházzal.

Szendrey Mihály belefáradt ötven esztendő harcaiba s most még egyszer eljátsza az aradi színpadon Jácint-atyát, Molnár Ferenc „Hattyu“-jának legszebb szerepét, amelyben Szendrey Mihály országhatárokon túl is hírnevet szerzett magának. Mégegyszer kiáll idősebb Szendrey a rivaldafénybe és elbucsuzik a közönségtől, amelynek jobban-rosszban magyar kultúrát, művészetet nyújtott társulataival s talán egy könnyet töröl ki a szemé sarkából, azután visszavonul a csöndes magányba, hogy elmélkedjen a múlt visszajáró, feledhetetlen, szép emlékein...

* **Heti műsor.** Kedd este fél 9 órakor Jávor Alfréd felléptével: Szuhay. (Nagyszerű vigjáték-ujdonság bemutatója). Szerda este fél 9 órakor: Tessék beszállni. (Operettujdonság). Szenzációsan olcsó matiné-helyárak. Jegyek: 7, 12, 16 és 25 lejes árban. Csütörtök este fél 9 órakor: Kék lámpás. (Operettujdonság). Szenzációsan olcsó matiné-helyárak. Jegyek: 7, 12, 16 és 25 lejes árban. Péntek este fél 9 órakor: Kadétszerelem. (Operettujdonság). Szenzációsan olcsó matiné-helyárak. Jegyek: 7, 12, 16 és 25 lejes árban. Szombat este 9 órakor Szendrey Mihály színigazgató színészi működésének félszázados jubileuma és bucsuja a színpadtól: Hattyu. (Molnár Ferenc vigjátéka, ünnepi diszeloadás).

* **A budapesti színházak heti műsora.** Vigszínház, Szerda, péntek, szombat, vasárnap: Tovarisk. Kedd, csütörtök, vasárnap délután: Aranyifju. Péntek délután: Gyermekelőadás. Magyar Színház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Bál a Savoyban. — Belvárosi Színház. Egész héten minden este, péntek és vasárnap délután: Helyet az ifjuságnak! — Kamaraszínház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Mákvi-

rág. — Király Színház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Kék Duna. Péntek délután: Gyermekelőadás. — Fővárosi Operettszínház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Sárga lilium. Péntek délután: Gyermekelőadás. — Pesti Színház. Egész héten minden este, péntek és vasárnap délután: A tányérmosó. — Városi Színház. Szerdától kezdve minden este és vasárnap délután: Angyalok a kaszárnyában — Bethlen-téri Színház. Egész héten minden délután és este és vasárnap délután: Számológép. — Andrássy-úti Színház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Oh! Papa! — Teréz körúti Színház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Teljes gözzel. — Komédia Kabaré. Egész héten minden este és vasárnap délután: Tejet az ifjuságnak. — Royal Orfeum. Egész héten minden nap délután és este Varieté-műsor

* **Szenzációsan olcsó helyáru operettelőadások a színházban.** A színház igazgatósága csakhogy a közönség minden rétege megtekinthesse a szintársulat idei ujdonságait, szerdán, csütörtökön és pénteken rendkívül olcsó matiné-helyáras operettelőadásokat rendez. Minden földszinti hely és páholyülés 25 lej. II. em. erkély és páholyülés 16 lej. III. em. erkély 12 lej és a karzat 7 lej. Szerdán este a Tessék beszállni az első ilyen olcsó helyáras est, ezt követi a Kék lámpás, a harmadik a Kadétszerelem, amely pénteken kerül színre. Tekintettel a frappánsan megnyilvánuló érdeklődésre, amely az akciót kíséri, ajánlatos jegyekről idejében előre gondoskodni.

Febr. 1-én, csütörtökön jelenik meg könyvalakban **G. MUMM szenzációs kémregénye**

„A kabuli titok“

Marosi Rudolf fordítása és kiadása

Németországban egy millió példányban fogyott el a regény eredetije!

Az Aradi Közlöny előfizetői 15 lejért kapják meg a könyvet.

Bolti ára 60.— lej.

Előjegyzések az Aradi Közlöny kiadóhivatalaiban.

Nép-előadások

az aradi színházban olcsó helyárakkal

Az aradi színház igazgatósága azt tapasztalta, hogy a kiváló előadások ellenére a közönség érdeklődése az utóbbi napokban eddig zavartalanul bonyolította le szezonját. A törzsközönséggel folytatott tárgyalások során megállapították, hogy a fűtőkészülék hibás működése és a színház nézőterén uralkodó hideg sokakat visszatart a színház látogatásától, ezenkívül sokan vannak olyanok, akik a mai viszonyok között nem tudják megfizetni még a mostani mérsékelt helyárakat sem.

A színház igazgatósága a kétnapos szünet alatt szakértőt hozatott és megjavíttatta a színház fűtőkészülékét, amely a legutóbbi előadásokon már kifogástalanul működött és kitűnően fűtött nézőtérrel várta a közönséget. Ezentúl tehát nem vész kárba az a nagy összeg, amit a színház fűtésére fordítottak és a heti előadásokon már meleg, jól fűtött nézőtér fogadja a közönséget.

A helyárakra vonatkozólag azt az ujtást vezették be, hogy népszerű előadásokon hozták színre az idel szezon sláger-operettjeit. Ezek az előadások minden földszinti ülés, földszinti és emeleti páholyülés csak 25 lejbe kerül, 16 lejért adják a másodemeleti erkély és páholyok ülését, a harmadik emeletét pedig 12 lejért. A karzat egységes ára 7 lej lesz. A népelőadások során szerdán a Tessék beszállni, csütörtökön a Kék lámpás, pénteken pedig a Kadétszerelem kerül színre.

Az ujtásoknak előreláthatólag meg lesz a sikere és most már a közönség azon része, amely eddig nem látogatta a színházat, megnézi a jó társulat összevágó előadásait.

* **Ma este Jávor Alfréd fellépte: a „Szuhay“ premierje.** Jávor Alfréd, a szintársulatnak ez a kitűnő művésze ma este ismét a közönség elé lép. A „Szuhay“ furfangos figurája sokrétű alakítás, mondánivalótt a magyar falusi élet alapos ismerője: Szalay László briliánsan oldotta meg. Kozma magasszínvonalu rendezésében kerül színre ez a pompás ujdonság, ami a budapesti sikerei után itt is bizonyára tetszés jegyében kerül először színre

* **Földes István szintársulata napok óta vendégszerepel Pecican, a legnagyobb sikerrel.** Eddig színre került a „Kék lámpás“, „Zsin-delyezik a kaszárnya tetejét“, „Csárdás-királynő“, míg a jövő hét műsora „Ember a hid alatt“, „Egy csók és más semmi“, „Tessék beszállni“, „Timosa“ és más ujdonságok. A társulat erősségei: Jancsó Joli, Harmath Böske, Réthy Margit, Sándor Kató, Hantz Aranka, Karácsonyi Miklós, Szeretes Ferenc, Kulcsár László, Révész Sándor és Lammerth József karnagy. A vendégszereplés február 4-ikéig tart és azután Nadlacra megy a társulat.

MAGYAR-BÁL febr. 10-én a Fehér Keresztben.

Fordította: MAROSI RUDOLF (2) Irta: Dr. KARL KINDERMANN

Első találkozás a G.P.U.-val

Elindulásunk után két nappal Rigába érkezünk. Az utazás annyira kimerített bennünket, hogy rövid időre megszakítottuk utazásunkat. Jól éltünk és aránylag olcsó volt minden, hiszen Lettországban éppen azokban az időkben állott tetőpontján az infláció. Néhány nap múlva már a Riga-Moszkva között közlekedő gyors egyik kényelmes fülkéjében ültünk és tervezgettünk. Utitársaink között érdekes embereket találtunk. Fülkénkben két Berlinből jött kínai és több látogatóba induló kommunista foglalt helyet. Mindaddig, amíg az orosz határt el nem értük, a kommunisták hallgatóan ültek és nézegettek ki az ablakon. Ha valamelyikünk szólt hozzájuk, bizalmatlan tekintettel válaszoltak néhány szót, azután ismét elhallgattak. Csak Sebesch határállomásnál élénkültek fel. Ugyalászik okuk volt félni...

Lassan gördült be vonatunk a szovjet határállomásra. Az utasok izgatottan tekintettek ki az ablakon és dobogó szívvel várták a legközelebbi jövő eseményeit. Atléptük az oly szigorúan őrzött orosz határt. Közvetlenül a határon hatalmas kapu tűnt szembe, ezzel a felírással:

„Világ proletárjai egyesüljete!”

A sinek mellett futóárkok húzódtak, piszkos egyenruhákba öltözött határőrök néztek közömbös tekintettel a beérkező vonatot. Az utasoknak a fülkékben kellett maradniok, amíg az utlevélvizsgálat meg nem történt. A vámvizsgálat gyorsan folyt le. Egyszerre észrevettem, hogy két utast leszállítanak a vonatról. Két szuronyos őr kíséretében az egyik épület felé tartottak... *Ekkor találkoztam először — anélkül, hogy tudtam volna — a G. P. U.-val.* Nem sejtettem ezt, de kellemetlen, szorongó érzés vett rajtam erőt, amikor a két utast a komor tekintetű szuronyos őrök elvitték. Később tudtam meg, hogy vannak gyanús emberek, akiknek a G. P. U. megadja a beutazási vízumot, de csak azért, hogy a határon letartóztassák őket. Ezek az emberek soha többé nem kerülnek elő... valamelyik szovjetbörtön pincéjében végzik be sok szenvedés után, életüket. A G. P. U.-nak a sebesch-i határállomáson fontos különítménye működik. A letartóztatottak főként azokból az orosz emigránsokból kerülnek ki, akik honvágyat érezve, valamelyik külföldi szovjet követségen jelentkeznek, ott menlevelet kapnak, bántatlanságot ígérnek nekik, hogy azután — az első határállomáson letartóztassák őket.

Szovjetország kapujában

Felhasználtam a várakozást arra, hogy társaimmal a kis határállomás perronján sétálgassak. Az egyik teremben volt a vendéglő. Piszkos, kis helyiség, olyan árakkal, amelyek a legelőkelőbb fővárosi elitvendéglőnek is becületére váltak volna. Egy tányér levesért két és fél rubelt számítottak, egy dollárt pedig két rubellel váltottak be. Pedig az amerikai valuta akkor még a világ egyik legstabilabb pénze volt. Két óras várakozás után újra beszálltunk a vonatba és tovább mentünk.

Órákon keresztül szágudottunk az egyhangu silkságok át. A házak tarka össze-visszaságban épültek... az utakon kis parasztkocsik zörögtek... az egész tájon nyugalom uralkodott. Mintha nem is Oroszországban lennénk. Utközben megismerkedtünk egy férfivel. A kiewi egyetem tanáraként mutatkozott be és azt állította, hogy Berlinből jött, ugyanazzal a vonattal, mint mi. Pedig egészen határozottan emlékeztem arra, hogy nem volt utitársunk, Sebeschnél láttam csak felszállni. Nagyon

kíváncsi embernek bizonyult, folyton kérdezősködött. S minél többet kérdezett, annál bizalmatlabbak lettünk. Röviden ismertettük vele utitervünket, megmutattuk ajánlóleveleinket és amikor látta, hogy többet nem tud belőlünk kivenni, elbuszított azzal, hogy podgyászai egy másik fülkében vannak. A következő állomáson leszállni láttam... az első közelebbi ismeretség a G. P. U.-val megtörtént...

Ugyanabban a fülkében utazott velünk egy ember, akinek később, megpróbáltatásunk alatt sokat köszönhattunk. Hilger követségi tanácsos, aki a moszkvai német követségen teljesített szolgálatot, sok jó tanácsot szolgált a hosszú utazás alatt. Részletesen ismertette mindazokat a tudnivalókat, amelyekre az Oroszországba érkező idegeneknek feltétlenül szükségük van és meghívott a követségre.

Az egyik állomáson leszálltunk. A parasztek néhány perc múlva körülvettek bennünket és ruháinkat tapogatták. Az egyik lehajolt és végigsimította uj cipőmet, amelyet Berlinben vettem indulá-

A száműzött szentek helyén — Lenin koporsója

Furcsa képet nyújtottak az uccai árusok. Moszkvát valósággal elárasztják az állástalan emberek, akik nehezen jutnak valamilyen kenyérkeresethez, hacsak nem pártfogoltjai valamelyik kommunista alakulatnak. A régi polgárság tagjai uccai árusokként tengetik életüket. Ehhez nem kell semmiféle különösebb engedély és így elegendő, ha valaki néhány rubel értékű árut szerez be, egy kis állványt készít a nyakába és mehet az uccára kényeret keresni. Hangos kiáltással igyekeztek a gyümölcsárusok a sétálókat figyelmeztetni magukra vonni, az uccákat valósággal elbarrikádozták a terebélyes kosarak. A vásárolni akarók nyugodtan meg is tapogathatták a gyümölcsöket, ha azután nem tetszett, egyszerűen visszatették a kosárba. Kóbor kutyák keringtek a kosarak körül és egy-egy óvatlan pillanatban megnyalták az árut, amíg azután a vándorkereskedő észre nem vette őket s kövekkel el nem kergette a kiéhezett állatokat. Különös moszkvai gusztyus kellett ezekből az élelmiszerekből vásárolni...

Feltűnő volt a nagy Lenin-kultusz. Mindenféle emléktáblák, képek, szobrok hirdették a bolsevista állam megalapítójának emlékét, gyárépületeken, iskolákon, szőnyegekben, porcelláncsészéken, cigarettapapírokon, sőt még jettékkártyákon is Lenin tipikusan tatár arcát láthattuk. Az orosz népmiszticizmusra hajló kedélye tette lehetővé ezt a nagy Lenin-kultuszt. Mindez arra birt bennünket, hogy meglátogassuk a híres Lenin-mauzoleumot.

A Kreml falai előtt, a Vörös Téren áll a hatalmas mauzoleum. A közelében az októberi forradalom elesettjeit és több kommunisztavezért temettek el, közöttük a Cseka megalapítóját Dzserszinszky Edmundo, valamint Lenin egykori barátját, John Reed-et, aki az új Oroszországot „A világot megrongató tíz nap” című könyvével igyekezett szimpatickussá tenni a külföld előtt. A Lenin-mauzoleumot délután és este nyitják meg a látogatók számára. Az egyik közeli irodában szereztünk belépőjegyet. Amikor odaérkeztünk, hatalmas tömeget pillantottunk meg. Az emberek sorban állottak. Néhányan beléptek az épületbe, néhány perc múlva távoztak és ekkor kerülhettek az utánuk következők sorra. Két teljes órát kellett várnunk, amíg beléphettünk.

sunk előtt, majd elismerően közölte társaival:

— Eto charascho. (Ez jó.)

Találkoztunk az egyik állomáson egy volt hadifogollyal, aki otthoni viszonyaink iránt érdeklődött, amikor megtudta, hogy németek vagyunk. Elmondotta, hogy az orosz lapok szerint korbáccsal kergetik munkára Németországban a parasztokat és munkásokat. Felvilágosítottam a tévedésről és közöltem vele, hogy Németországban éppen olyan sorsa van a munkásnak és parasztnak, mint bármelyik más nyugati, civilizált országban. Ilyen élmények után érkeztünk el végre a szovjet fővárosba. Reggel érkezünk és megfelelő kérdezősködés után nyomban Lunacsarszky közoktatásügyi népbiztos hivatalába mentünk. A Sretenszki-uton meg is találtuk az épületet, ahol egy németül beszélő férfi fogadott bennünket. Már jelezték érkezésünket. Autót bocsátott rendelkezésünkre, amely hamarosan a Malaja Bronnaja-uccába röpitett bennünket, ahol szobát jelöltek ki számunkra. Ott volt az amerikai diákségi egyesület fiókja, amelyet Fritjof Nansen egyik titkára vezetett. Szívélyesen üdvözölt bennünket a titkár és be kell ismernem, az első benyomások Szovjetországról, kellemesek voltak.

A koldusok városa

Bejártuk a várost. Százával állottak a csodálatosan szép, régi templomok, egyik ragyogóbb, mint a másik... az oltárokat lerombolták már és klubok, kommunista egyletek foglalták el a hit várait... Aszfaltot ugyszólván sehohsem láttunk. A gyalogjárda kidolgozatlan, nagy kockakövekből állott, mély gödrök éktelenkedtek mindenfelé, a sétálóknak alaposan vigyázni kellett, nehogy belelépjen valamelyikbe. Az utvonalon mindenfelé koldusok. Gyermekek, meglelt férfiak, asszonyok; leányok váltották fel egymást... annyi koldust életemben sem láttam együtt, mint Moszkva néhány uccájában.

Várakozással lépkedtünk a falépcsőkön lefelé. S egyszerre szembenállottunk az új Oroszország megalapítójának üvegkoporsójával. A halott testét kendő borította be, amely egészen a melléig ért. Arcára ráfagyott a béke és nyugalom kifejezése. A koporsó két végén vörös gárdisták állottak diszorséget. Mély csend honolt a kriptára, a látogatók levett kalappal, némán állottak percekig az a bebalzsamozott holttest előtt. Láttam, néhány paraszt keresztet vetett... Szóltanul, lassu léptekkel hagytuk el a hideg kriptát.

Amikor újra a térre érkeztünk, emberek ezreit láttuk várni. Valami vallásos rajongás vett erőt az egyszerű munkásokon és parasztoikon. A propaganda a száműzött szentek helyére a Leninnek elnevezett Wladimir Iljitsch bebalzsamozott holttestét emelte az oltárra...

FILM KÖZLÖNY

Kardos menyecskék

Filmszatira bemutatója a Central-moziban

Ritka és merész témát dolgozott fel az amerikai filmgyár, amikor a legendás amazonok életéről és fordított világáról készített frappáns, szatírával és szellemes meglátásokkal felépített filmvígjátékot. Az eredeti humor valóban művészi felhasználásával találkozunk a „Kardos menyecskék” című filmben, amely a nőuralom fantasztikus országát mutatja be, ahol a leányok mennek legénykerőbe, a kardos menyecskék ruccannak ki a kéteshírű jókállokba és viselnek hadat a görögök ellen. Az ó-korba helyezték a kitűnő cselekményt, melynek minden fordulata könnyekig kacagtató és éles reflektóriénnyel világít rá az elférfiasodott nő groteszk figurájára. A tulajdonképpeni főszerepet Marjorie Rambeau, ez a pompás ka-aktorszínésznő alakítja, míg a naiva-szerepben Elissa Landi üneményszerű szépségével és lebilincselő játékával hódít ismét, a rendezés briliáns.

Farsangi mulatságok öt aradmegyei községben

Szombat éjszaka Lipován újból a jókedv és mulatozás jegyében telt el. A lipovai Zsidó Nőegylet a Central-szálló kistermében tartotta meg rendkívül jól sikerült táncos teaestélyét, amelyen a város elitközönsége teljes számmal megjelent és igazán felejthetetlen órákat töltött együtt. Az estély háziasszonyi tisztét Kohn Lajosné elnök és dr. Hoffmann Miksáné főrabbinén kívül a következő hölgyek töltötték be: dr. Radnai Ödöné, Herskovits Izidorné, Weisz Samuné, Schutz Gézáné, dr. Dobos Ignácné, Hubert Mórné, Faragó Jenőné, Pscherhoffer Lipótné és Aptzer Jenőné. A rendezés sok körültekintést igénylő munkáját Schultz Sándorné, Fried Aladárné, Faragó Henrikné és Weinberger Józsefné végezték nagy ambícióval, fáradhatatlanul. Az estélyen megjelent Sziebig Frigyes pápai kamarás, Juhász Tibor káplán és dr. Hoffmann Miksa főrabbi, a római katolikus Nőegylet részéről dr. Buschmann Andrásné és özv. Mindl Józsefné, a Református Nőszövetség részéről Szász Ferencné és özv. Áagh Józsefné, a Magyar Párt részéről Ladányi László és Szász Ferenc, a Zsidó Nemzeti Szövetség részéről Weisz András mérnök, a Chevra Kadisa részéről Gárdos Ervin elnök és a Zsidó hitközség részéről Karpf Dezső jelentek meg. Az est keretében amerikai áruverést is rendeztek, mely alkalommal sikerült a legszebb tortát 550 lejért eladni. Az első táncoló párok voltak: Schultz Ferenc és neje, Ladányi László és neje, dr. Radnai és Dobos Magda, Lip-tai Jankuci és Pubi, Klein Dezső és neje, Sciglie Ionei és neje, Mindl Józsefné és Boros László, Stern Ferenc és neje, Csillag Frigyes és neje, Neumann Károly és Barta Irén. Az estély tiszta jóvödelmét jótékonycéllra fordítják.

Radnán a Schaller-féle vendéglő nagytér-
ben a radnai Önkéntes Tűzoltó Egylet tartotta meg kitűnően sikerült táncmulatságát, amelyen nagyszámú közönség jelent meg.

A tánc megkezdése előtt hivatalos fogadtatás volt Szántó Gyula az egylet elnöke, Fekete Tamás járási felügyelő és Dubestian János parancsnok érkezésekor. Ugyancsak hivatalos formák között fogadták a lipovai tűzoltóság küldöttségét, amelyben Fiillinger János parancsnok, Martin Károly titkár, Gönczö Ferenc, Bürgermeiszter József tisztek, Kohl Fülöp és Bodor Antal altisztek vettek részt. A megjelent közönség a késő hajnali órákig maradt együtt a legjobb hangulatban.

Kaltenbrunnon az ottani Önkéntes Tűzoltó Egylet rendezett nagyszabású és kitűnően sikerült táncmulatságát, amelyen a község intelligenciája és nagyszámú gazdaközönség vett részt. Itt Gunter Hugó elnök és Lannerth János parancsnok dolgoztak fáradhatatlanul az est sikerének érdekében és fáradozásukat siker koronázta, amennyiben a közönség a hajnali órákig maradt együtt a legjobb hangulatban. Az estélyen Ingerl Alajos járási felügyelő és dr. Buschmann András szöv. elnök is megjelentek.

Neudorfon szintén a Tűzoltó Egylet rendezett nagyon jól sikerült táncmulatságát. Lannerth József parancsnok vezetése mellett. A nagy gondal előkészített estén a község lakossága majdnem teljes számban megjelent. Sokat fáradoztak az est sikere érdekében az egylet vezetői és Scheiber János esperes-plébános, Scheiber Ferenc urad felügyelő, Szántó Aladár urad, igazgató, Kocsis Vilmos és Schultz Ferenc. (k. 1.)

A rovinei és pecicai kereskedők testülete szombaton este rendezte szokásos farsangi mulatságát. A Dacia-kávéház termét a kereskedők és a helybeli intelligencia csaknem zsufozásig megtöltötte. Az estélyen fellépett a Pecican tartózkodó Földes-szintársulat néhány tagja énekszámokkal, míg Jancsó Joli és Karácsonyi Miklós művészi táncprodukcióval érték el osztatlan sikert. A zenét gramofon és cigányzenekar szolgáltatta. Az estély pompás hangulatban a reggeli órákban ért véget.

A megjelent hölgyek névsorát az alábbiakban állította össze a rendezőség: Auer Józsefné, Eliás Andorné, Fuchs Sománé, Gralitzer Ferdinándné, Grünhuth Sománé, Iuncan Aurelné, Karácsonyi Iván Gézáné, Komnerth Sámuelné, Krammer Jánosné, Kuliner Mórné, Kuliner Dánielné, Kertész Pálné, dr. Lelik Istvánné, Lelik Ferencné, Lelik Mihályné, Löwy Józsefné, Merkler Pálné, Moholen Illésné, Ordódi Andrásné, Roth Mártonné, Schwartz Gy. Jánosné, Sisa Tamásné, Zeissler Jánosné, Balogh Juliska, Bacsilla Ilonka, Fuchs Magda, Kiss Kató, Kovács Ica, Kuliner Rózsi, Steiner Juliska, Steiner Magda, Sisa nővérek, Weismüller nővérek.

SPORT KÖZLÖNY

Vasárnap sorso'ják ki a helyi bajnokság mérkőzéseit

A megerősített Liga helybenhagyta az alkerületi választásokat. — Februárban indul a bajnokság

Az Aradi Közlöny beszámolt arról, hogy a központ megerősítette a Timisoarán székelő Nyugati Ligát és ennek kapcsán a szabályok értelmében kinevezte a szükséges tagokat. A liga élére — mint már jeleztük — *Farcasanu* Miklós ügyvéd került és a kinevezett tagok között ott találjuk az aradi *Teodorescu* kapitányt. A kinevezések szomorú szenzációja az, hogy megfeledeztek néhány olyan értékes emberről, akik már hosszú évek óta viszik az irányító szerepet.

Aradot eszerint a Nyugati Liga tagjai között Miclea Sever dr., báró Neuman Ferenc, Rusu Virgil és Teodorescu kapitányok képviselik.

Az új liga szombaton este Timisoarán tartotta az első ülését, amelyen mindjárt

tárgyalás alá vették az ismeretes aradi alkerületi választások fellebbezését, amelyet

a liga 6:2 arányban elutasított, tehát már az új disztrikt vette át az irányítás szerepét.

Az új disztrikt néhány tagja ma este megbeszélést tartott, amelyen elhatározták, hogy

az alkerületi bajnokság sorsolását most vasárnap, február 4-én 10 órakor tartják a disztrikt Gloria-CFR-telepi helyiségében.

Csakis azokat sorsolják, akik az alkerület felosztásának eleget tettek, illetve rendezték a hátralékos tartozásaikat. A terv az, hogy tekintettel a korán kezdődő Liga-döntőkre, a bajnokságot is korán kezdik, így a premiert február hónapjára tervezik.

Már leszögeztük, ezuttal is kifejtjük azon véleményünket, hogy helyesnek tartjuk a bajnoki szezon korai kezdését, így legalább a egyesületeink megfelelő nyári programot dolgozhatnak ki.

A cseh korcsolyázók győzelme

Vasárnap bonyolították le Clujon a román-csehszlovák gyorskorcsolyázó mérkőzést, amelynek érdekessége, hogy

a versenyzők minden számban rekordot javítottak.

A csehszlovákok csak egész minimális eredménnyel tudták a küzdelmet a maguk javára eldönteni.

A mérkőzés ünnepélyes külsőségek között zajlott le. Megjelentek a cluji ideiglenes bizottság elnöke, azonkívül Csehszlovákia követe és a cluji csehszlovák kolónia tagjai. Eredmények a következők:

500 méteres gyorskorcsolyázás: 1. Gál (Románia) 5.04 mp. Román rekord. 2. Turnovszky (Csehszlovákia) 50:6 mp.

1500 méteres gyorskorcsolyázás: 1. Turnovszky (Csehszlovákia) 2 perc 40,5 mp. Csehszlovák rekord. 2. Gál (Románia) 2 perc 45,4 mp. Román rekord.

5000 méter: 1. Solovein (Csehszlovákia) 9 perc 41,1 mp. Csehszlovák rekord. 2. Pop (Románia) 9 p. 51,2 mp. Román rekord.

A mérkőzést végül is a csehszlovákok 671,63—670,09 pontarányval nyerték meg.

O Timisoarán megint meccseltek. — Aradon csend volt. Mig Aradon ezt a vasárnapot kihagyták az egyesületeink, a szomszédos Timisoarán fagyponot alatt is szorgalmasan játszóak a tréning-meccseket. A Kinizsi végig változatos és nagyiramu meccs keretében verte az Electrica csapatát. Az eredmény 3:0 volt. Glasz (2) és Szemler voltak a gólok szerzői. — Az ILSA 1:0-ás félidő után végeredményben 2:0-ra verte a Rapid csapatát.

O Nagy érdeklődés mellett tartották a timisoarai boxversenyt. Timisoarán a fővárosi ökölvívók részvételével, érdekes versenyt tartottak. Végeredményben Bucuresti 3, Timisoara 1 győzelmet aratott és két küzdelem döntetlenül végződött.

O Dr. Morar lett az oradeai B. T. elnöke. Oradeán szombaton tartották a B. T. új választását, amelyen egyhangú lelkesedéssel Oradea legnevesebb bíróját, dr. Morár Teofilt választották elnöknek.

O Behajózott a NAC. Az oradeai NAC csapata Marseilleben behajózott és utban van Afrika felé. Az oradeaiaknak program szerint 1-én már Oranban kell játszaniuk.

Külföldi eredmények —

külföldi események...

Bécs: Szombaton játszott a WSC a Viennával és a WSC hatalmas meglepetésre, nagyarányú győzelmet aratott ellene fölötte. Az eredmény 9:2 volt. — Budapest: A magyar fővárosnak kinagasló husvétii programja lesz, a Ferencváros és a Hungária, az Austria és a Rapid bevonásával négyes tornát rendeznek. A Hungária játékosválságát a németországi Noackkal, a hírneves német válogatottnal akarja megoldani. — Prága: A magyar Rattler—Szollás pár Európa-bajnokságot nyert. — Bécs: A kupamérkőzések egyike érdekes eredményt hozott, de érdekesebbek a barátságos meccsek eredményei. Libertas—Slován 5:2, Rapid—Donau 5:5. — Szeged: A kitűnő szegedi proficsapat, a Szeged FC 4:1-re verte a SzAK csapatát. — Budapest: A magyar fővárosban a tréning-meccsek sorát játszották le. A III. ker. FC 3:1-re verte a Hungária b. csapatát, a Phöbus nagy meglepetésre 6:6-ra játszott a Sziurketaxi együttesével. — A francia turára induló BLASZ válogatott 3:1 arányú győzelmet aratott a BSE felett. — A Hungária 9:0-ra verte a Soroksár csapatát.

O Sportelőadás az ATE-klubban. Az egészséges sportolásról, annak feltételeiről és módjáról továbbá a sport nevelő hatásáról tartott vasárnap este az ATE klubhelyiségében érdekes szakelőadást Faragó Zoltán közismert sportember, volt sporthirlapíró. A közel kétórás előadás meglepően nagyszámú hallgatóság érdeklődése mellett, nagy tetszést váltott ki és mindvégig lekötötte a megjelentek figyelmét. Értesülésünk szerint, az ATE, folytatja sportakadémiáját és több kiváló sportembert nyert meg előadójul.

O Csak 24 óráig tartott az öröm! Mint ismeretes, a magyar jégkorong ütő válogatott szombaton 0:0 arányban játszott Kanada reprezentatívjaival. Ennek a kétségen kívül respektábilis eredménynek nyomán tartó öröm csak 24 óráig tartott, másnap a kanadaiak 7:0 arányban lehengerelték a magyar válogatottnak. A részidők 3:0, 2:0, 2:0 voltak.

Az „Aradi Közlöny“ Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

„Hotel Stanescu“-val szemben (Str. Regalan.) Calea Victoriei Picadily-kávéházzal szemben. Calea Victoriei és Bulevardul Academie mindkét sarkán.

„Athene Palace“ szállodával szemben levő sarkokbódében.

„Grand Hotel“-el szemben, a főposta sarkán

Ha övszer — akkor legyen „OLLA“ a világmárka.

LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR 1934.

Kezdeté március 4-én

33¹/₃% os utazási kedvezmény

a német vasutakon.

Bővebb felvilágosítást ad:

345

A Lipcsei Vásárhoza Lipcse

vagy a tiszt le heli megbízott: Eugen v. Angerbauer, Timişoara, I., Str. Gen. Prapornescu 3., Kosfak-ház. Tel. 70.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Országunknak ez évben 4 és fél milliárd lejt kellene külföldi adósságaira törleszteni

Előkészü'tetek a külföldi szakértők fogadtatására

Bucurestiből jelentik: Néhány sajtóorga-num azt közölte a napokban, hogy Románia külföldi hitelezőinek megbízottjai és a Népszövetség szakértői február 3-án Bucurestibe érkeznek. A pénzügyminiszterium most megcáfolja ezt a hírt és rámutat arra, hogy a Népszövetség pénzügyi szakértői már azért sem érkezhetnek meg, mert Románia kormánya nem lépteti életbe a genfi pénzügyi egyezményt. Ellenben az igaz, hogy a külföldi magánhitelezők megbízottjai Auboin Rogerrel, a Banca Nationala pénzügyi tanácsadójával együtt február 10-én Bucurestibe érkeznek az a rendeltetéssel, hogy vizsgálják meg Románia pénzügyi helyzetét, valamint fizetőképességét. A megbízottak általában korlátolt felhatalmazással érkeznek. Az illetékes pénzügyi körök már gyűjtik azt az anyagot, amelyet a külföldi megbízottak elé terjesztenek,

akikkel együtt meg akarják állapítani, hogy az 1934-35. évi állami költségvetésbe milyen összeget vehetnek fel a külföldi adósságok törlesztésére.

Jóinformált körök szerint négy és félmilliárd lejt kellene 1934-ben törleszteni, de ilyen horribilis összeg erre a célra nem áll a kormány rendelkezésére.

Az állam rendes kiadásai az eddigiekénél jobban nem csökkenthetők, a bevételek pedig sem adóemeléssel, sem más eszközökkel nem gvarapíthatók, tehát a pénzügyminiszterium nem bírja a négy és fél milliárd lejt évi törlesztést előteremteni. A kormány feltétlenül számít arra, hogy a külföldi hitelezők jelentékenyen leszállítják ezt az összeget. Ez alkalommal rámutatnak arra, hogy az államadóssági teher meghaladja az állami költségvetés egyötöd részét.

A zsilvölgyi legnagyobb kőszénbányánál megszűnik a Chorin Ferenc elnöklése alatt működő Rimamurány-Salgótarjáni R.-T. érdekel'sége

A „Petrosani” összes részvényeit a romániai társulajdonosok szerzik meg

Arad pénzügyi és kereskedelmi, iparvállalati köreit igen közelről érinti az a terv, amely igen rövid idő alatt meg fog valósulni. Amikor a liberális-párt kormányra került, mi voltunk az elsők, akik rámutattunk arra, hogy Arad és környékének gazdasági fellendülése szempontjából ennek igen nagy jelentősége van. Ugyanis a liberális pénzcsoportok iparvállalatai közé tartoznak többek között a zsilvölgyi kőszénbányák is, amelyek 1928. óta teljesen stagnáltak, mert politikai okokból alig kaptak a közintézményektől szénszállításra megrendelést. A liberális-párt uralomra jutásával megszűnt ez a helyzet, mert a felelős fórumok azt akarják, hogy Erdélynek ez a kincsvesztés legvalószínűbb oka legyen, mint a háború alatt. Békeidőben naponta átlag ötszáz vagon kőszént bányásztak és adták el, a világháború folyamán pedig ez a termelés napi hétszáz vagonra emelkedett és az összes alkalmazottak létszáma meghaladta a 12 ezret. A Zsilvölgye a szénbányák termelő-képességének fokozásával együtt virágzó területté fejlődött, aminek Arad és környéke is nagy hasznát látta, mert Arad a legközelebbi kereskedelmi és ipari centrum, amelyből az ottani cégek szükségleteiket fedezték.

A zsilvölgyi bányák között a leghatalmasabb, többszáz millió lejt saját tőkéjű a Petrosani bányatársaság, amely az impériumváltásig szintén a budapesti székhelyű Salgótarján-Rimamurányi r. t. birtokában volt. Ennek az óriási vállalatnak Rimamurányban és Salgótarjánban hatalmas szénbányái és vasbányái vannak és ugyancsak az övé volt valamennyi zsilvölgyi szénbánya részvény többsége is, egy kisebb petrosani-i állami szénbánya kivételével. Az impériumváltás után a Banca Romaneasca megszerezte a zsilvölgyi bányák részvényeinek hatvan százalékát, de a negyven százalék most is a Salgótarján-Rimamurányi r. t. tárcájában van. Ennek elnökgazgatója az aradi származású dr. Chorin Ferenc.

A Banca Romaneasca az utóbbi években

másfél milliárd lejt investált a zsilvölgyi bányákba, amelyeket a legmodernebb új gépekkel szerelt fel. Szakértők szerint a zsilvölgyi kőszén kalória szempontjából egész Európában a harmadik helyen áll: első az angol, második a sziléziai, a harmadik a zsilvölgyi bányák közsene, amely körülbelül hatezer kalóriájú. Bucuresti-i beavatott pénzügyi körök szerint arra számítanak, hogy a liberális-párt hosszú ideig fogja vezetni az országot, tehát alkalmas lesz a zsilvölgyi bányákat a régi keretek között hasznosítani. E célból lépések történtek, hogy a Petrosani bányatársaságnak azokat a részvényeit, amelyek a magyarországi pénzcsoport tulajdonában vannak, megszerezze és így a petrosani-i bánya teljesen a Banca Romaneasca tulajdonába menne át.

Kedvező fordulat az ingatlanokra bekebelezett áruhitelék tőkekamatadójában

Az aradi pénzügyigazgatóság utasítást kért a pénzügyminisztertől a központi „instrukciók”-ról és a jogerős táblai ítéletről

Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy az aradi pénzügyigazgatóság a tábla elvrijelentőségű jogerős ítélete ellenére is kénytelen tőkekamatadót szedni az áruhitelt biztosító bekebelezett összegek után, mert a „Comisia Centrala” (Központi Illetékhivatal) utasítása ezt köteleességévé teszi. Munkatársunk ma érdeklődött a pénzügyigazgatóságon, vajon történt-e változás e téren és a legilletékesebb tényező azt a nagyfotosságu kijelentést tette, hogy a pénzügyigazgatóság is belátja a helyzet tisztázásának fontosságát. Emiatt ma felterjesztést intézett a pénzügyminiszteriumba, amelynek megküldte az ügyekben hozott összes táblai ítéleteket, valamint a Comisia Centrala instrukcióit és azt a

= Hivatalos deviza-árfolyamok. Bucuresti 3.05, Berlin 122.35, New-York 3.25 és egynegyed, London 16.19, Páris 20.27 és egy negyed, Milánó 27.10, Prága 15.28 és fél, Belgrad 7, Bécs 73 (57.35).

= A valuták hivatalos és magánárfolyama közötti differencia. Zürichből jelentik: A közép-európai gyengébb valuták közül változatlan az osztrák schilling 56.50-es magánkursusa (a hiv. árfolyam 73), a pengő 68-68 és fél, a csehkorona 13.60, holott a hivatalos árfolyama 15.28, továbbá a lei, amely 3.05 hivatalos kurzussal szemben, a magánforgalomban 2.45-2.55-re hanyatlott. Bécsben a lejdeviza 4.43-ra hanyatlott a lejbankjegy pedig 3.42-3.46-os árfolyamot ért el. A csehkorona gyöngülése következtében Prágában a lei árfolyama 17.33-ról 17.63-ra javult.

= Döntöttek az autonóm-üzemek sorsa fölött. Bucurestiből jelentik: Az autonóm-pénztárak és a jövedéki intézmények megszüntetéséről szóló törvénytervezet elkészült és azt Constantinescu pénzügyi alminiszter a kormány elé terjesztette. A következő autonóm-intézmények maradnak meg: CFR, Állami Osztályosorsjáték és az Autonóm Monopolpénztár, míg a többiek közül kettő az illetékes miniszteriumokban, mint külön ügyosztály fog működni, a Caps (Autonóm Erdőpénztár) és még kilenc autonóm-üzem, szintén az illetékes miniszteriumokba olvadnak be, megtartják kereskedelmi jellegüket, de külön-külön háromtagu bizottság vezeti a vállalatokat. A Caps üzletviteléről súlyos szabálytalanságokat állapított meg a vizsgálóbizottság.

= Az aradi Háztulajdonosok Szindikátusának fontos akciói. Az aradi Háztulajdonosok Szindikátusának választmánya e hó 27-ikén ülést tartott, amelyen behatóan foglalkoztak a lakbérleti törvény esetleges megszüntetésével beálló új helyzettel. A választmány erélyesen állást foglalt a lakbérleti törvény hatályának meghosszabbítása ellen, mert a törvény a változott gazdasági viszonyok miatt elvesztette létjogosultságát és megzavarja a háztulajdonosok és lakók közötti békét. Ezenkívül kivételes terheket rak a háztulajdonosok vállára, mert a háztulajdonos köteles az ingatlan össz-jövedelme után két százalék taksát is fizetni. Rendkívül aktuális és fontos a lakbérnek május egytől kezdődő új szabályozása, amelyet a választmány nagy körültekintéssel tárgyalt. Állást foglalt a lakbértörvény meghosszabbítása ellen és ecélből országos mozgalmat indít. Megállapítása szerint Erdélyben Aradon vannak a legalacsonyabb üzleti és lakbérék, amelyek ellen a szindikátus állást foglalt és rámutatott a magas házbér-jövedelmi adókra és illetékekre. E fontos kérdések megvitatása végett, február elején nagygyűlésre akarja összehívni Arad háztulajdonosait. A szindikátus küldöttséget menesz dr. Ursu János polgármesterhez a kéményseprési- és vízdíjak leszállítása érdekében. Ez az akció is akkor vezet sikerre, ha az összes háztulajdonosok támogatják a Szindikátust.

kérdést intézi a miniszterhez, hogy ezek után melyiket tartsa irányadónak az ingatlanokra bekebelezett áruhitelék tőkekamatadójának kivételénél? Vajon szedhet-e a kincstár az ilyen kihitelezések után is tőkekamatadót?

Egyébként Werner János dr. aradi ügyvéd egyik ügyfele képviselőjében tegnap beadvényt intézett a behajtási pénzügyigazgatósághoz, amelyet az ismeretes táblai döntés alapján arra kért: utaltassa ki a pénzügyminiszteriummal a tábla által ügyfelének visszatélt összeget, amely a tőkekamatadó téves kivétele és előre történt befizetése miatt őt most már megilleti. A pénzügyigazgatóság megértéssel fogadta a kérést és azt szintén ma terjesztette fel a pénzügyminiszteriumhoz.

